

Міністерство культури та інформаційної політики України
Київська державна академія декоративно-прикладного мистецтва
і дизайну імені Михайла Бойчука

**Методичні вказівки до виконання кваліфікаційної роботи
другого (магістерського) рівня вищої освіти**

для здобувачів освіти за спеціальністю 023 «Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація» денної форми навчання

Київ 2022

УДК 745.749

Методичні вказівки до виконання кваліфікаційної роботи другого (магістерського) рівня вищої освіти для здобувачів освіти за спеціальністю 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» денної форми навчання / Хижинський В. В. Київ: КДАДПМД, 2022. 39с.

Методичні вказівки висвітлюють особливості організації магістерського проектування здобувачів освіти за спеціальністю 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» денної форми навчання. У вказівках приділено увагу етапам виконання кваліфікаційної роботи із врахуванням специфіки її підготовки за ОПП «Декоративно-прикладне мистецтво». Сформульовано вимоги до змісту й оформлення теоретичної частини, демонстраційної графіки, роботи в матеріалі (макетної частини).

Укладач: доц., канд. мистецтвознавства Хижинський В. В.

Рецензенти: **Руденченко А.А.**, доктор педагогічних наук, професор, декан факультету ДПМ Київської державної академії декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука

Школьна О.В., доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри образотворчого мистецтва Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка

Відповідальний за випуск: доц., канд. пед. наук Бровченко А. І.

Затверджено на засіданні кафедри ХКДСМ,
протокол № 3 від 10.11.2021 р.

Затверджено науково-методичною радою ФДПМ,
протокол № 6 від 20.01.2022 р.

Рекомендовано до друку науково-методичною радою ФДПМ,
протокол № 6 від 20.01.2022 р.

ЗМІСТ	
ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. Особливості підготовки кваліфікаційної роботи	7
1.1. Характеристика кваліфікаційного проєктування	7
1.2. Етапи підготовки та виконання кваліфікаційної роботи	7
1.3. Тематика і об'єкти кваліфікаційної роботи	9
1.3.1 Вибір теми кваліфікаційної роботи	9
1.3.2 Вимоги до тематики кваліфікаційних робіт	10
1.3.3 Порядок і терміни затвердження тем кваліфікаційних робіт	11
1.4. Керівництво кваліфікаційними роботами	12
1.4.1 Права і обов'язки керівників кваліфікаційної роботи	13
1.4.2 Права та обов'язки здобувача освіти	13
РОЗДІЛ 2. Вимоги до виконання та оформлення кваліфікаційної роботи	14
2. 1 Організація виконання кваліфікаційних робіт	14
2.2 Структура кваліфікаційної роботи та вимоги виконання її складових	14
2.2.1 Підготовка та виконання пояснювальної записки (дослідницької частини) кваліфікаційної роботи	14
2.2.2 Виконання практичної (робота в матеріалі, макет) частини кваліфікаційної роботи	17
2.2.3 Виконання презентаційної частин кваліфікаційної роботи	17
2.3 Загальні рекомендації до оформлення пояснювальної записки (дослідницької частини) кваліфікаційної роботи	18
2.3.1 Рекомендована структура пояснювальної записки	19
2.3.2 Вимоги до мови і стилю викладу матеріалу	27
2.3.3 Загальні вимоги до оформлення теоретичної частини	28
ДОДАТКИ	30
Додаток А. Зразок заяви на затвердження теми та керівника	30
Додаток Б. Зразок завдання на кваліфікаційну роботу	32
Додаток В. Зразок авантитулу і титулу кваліфікаційної роботи	34
Додаток Г. Зразок анотації кваліфікаційної роботи	36
Додаток Д Зразок плану кваліфікаційної роботи	38
Додаток Е. Зразок виконання демонстраційної графіки та роботи в матеріалі	39

ВСТУП

Магістр – це освітній ступінь, що здобувається на другому рівні вищої освіти та присуджується навчальним закладом у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньої програми. Другий (магістерський) рівень вищої освіти відповідає восьмому рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає здобуття особою поглиблених теоретичних та/або практичних знань, умінь, навичок за обраною спеціальністю (чи спеціалізацією), загальних засад методології наукової та/або професійної діяльності, інших компетентностей, достатніх для ефективного виконання завдань інноваційного характеру відповідного рівня професійної діяльності.

Ступінь магістра в Київській державній академії декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука здобувається за освітньо-професійною програмою в галузі знань 02 «Культура і мистецтво» за спеціальностями: 022 «Дизайн», 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація». Обсяг освітньо-професійної програми підготовки магістра становить 90 кредитів ЄКТС. Термін навчання за магістерською програмою для денної та заочної форм навчання на основі бакалаврської підготовки складає 1,4 роки, кваліфікація: магістр, дослідник, професійна кваліфікація фахівця, яка присвоюється з урахуванням спеціалізації.

Підсумком навчання в магістратурі є підготовка кваліфікаційної роботи. Вона є однією із форм виявлення теоретичних і практичних знань здобувача освіти, вміння їх застосовувати при розв'язуванні конкретних наукових, творчих, художньо-проектних і виробничих завдань. Кваліфікаційна робота, з одного боку, має узагальнюючий характер, оскільки є своєрідним підсумком підготовки здобувача, а з іншого – самостійною творчою роботою та науковим дослідженням.

Кваліфікаційну роботу другого (магістерського) рівня вищої освіти можна віднести до окремого виду науково-творчої діяльності, що відрізняє її від інших видів робіт у вищій школі. Кваліфікаційна робота містить сукупність творчих пошуків і наукових положень, що висуваються здобувачем освіти для публічного захисту і отримання освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр»; має внутрішню єдність, свідчить про особистий внесок і здатність автора проводити самостійну творчу роботу та наукові дослідження на основі теоретичних знань, практичних навичок та елементів наукової новизни в галузі мистецтва.

Отже, кваліфікаційна робота виявляє рівень підготовки фахівця, його творчу і наукову компетентність, вміння самостійно вести науковий пошук,

вирішувати конкретні творчі, наукові та проєктні завдання, що підтверджується публічним захистом роботи на засіданні ЕК.

У процесі магістерської підготовки зі спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» здобувачі освіти вдосконалюють свій професійний рівень, поглиблюють знання та набувають навиків у проведенні науково-дослідних і проєктних робіт в мистецтві шляхом теоретичної і практичної підготовки за циклами обов'язкових та вибіркових дисциплін, виконанням науково-дослідних робіт, підсумком яких є захист кваліфікаційної роботи.

Підготовка кваліфікаційної роботи у галузі образотворчого та декоративного мистецтва поєднує науково-дослідний, творчий та проєктний аспекти. Здобувач освіти повинен продемонструвати вміння виконувати творчі розробки в контексті сучасної світової матеріальної та художньої культури, творчо осмислювати національну спадщину та максимально володіти сучасними технічними й технологічними засобами для творчої, проєктної, експериментальної та наукової діяльності за спеціальністю.

Процес виконання кваліфікаційної роботи передбачає:

- розвиток вмінь і навичок здобувачів систематизувати, закріплювати, розширювати теоретичні знання з професійно-орієнтованих та спеціальних дисциплін і використовувати їх при вирішенні конкретних наукових, творчих, технічних, економічних, правових, виробничих та інших завдань відповідно до специфіки обраного об'єкту проєктування;
- формування вмінь виявляти проблеми наукового й практичного змісту та пропонувати шляхи їхнього вирішення;
- розвиток навичок самостійної роботи й оволодіння науковими методами дослідження та експерименту, пов'язаних з темою кваліфікаційної роботи;
- розвиток здібностей до порівняння, узагальнення та класифікації отриманої інформації для розв'язання конкретного завдання, навичок пошуку й систематизації інформації, її обробки із застосуванням комп'ютерних інформаційних систем, аналітичних методів, моделювання та прогнозування, формування навичок створення технічної документації до проєктної частини, а також виготовлення роботи в матеріалі;
- розвиток умінь та навичок у проведенні самостійних аналітичних та творчих робіт, оволодіння методами їхнього виконання та оформлення наукової документації, що підтверджує процес творчого пошуку;
- визначення рівня підготовленості здобувача освіти до самостійного аналізу та викладу матеріалу, вміння аргументовано захищати свою роботу перед ЕК.

Здобувач вищої освіти виконує кваліфікаційну роботу під керівництвом наукового керівника (консультанта) за темою, затвердженою в порядку, встановленому «Положенням про організацію виконання та захист магістерських робіт студентів у Київській державній академії декоративно-

прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука» від 22.01. 2020 р.

Вказівки до виконання кваліфікаційної роботи складені на основі Освітньо-професійної програми «Декоративно-прикладне мистецтво» спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація», вимог Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту, державних стандартів вищої освіти України та інших нормативно-правових актів, що регулюють питання в сфері освіти в Україні, «Положення про організацію виконання та захист магістерських робіт студентів у Київській державній академії декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Михайла Бойчука» від 22.01. 2020 р.

Вказівки містять інформацію про особливості методики кваліфікаційного проектування і підготовки кваліфікаційної роботи із спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація». Здобувачі освіти та керівники у своїй роботі керуються даними методичними вказівками.

РОЗДІЛ 1. Особливості підготовки кваліфікаційної роботи

1.1 Характеристика кваліфікаційного проектування

Кваліфікаційна робота другого (магістерського) рівня вищої освіти – самостійне науково-проектне дослідження з питань теорії та практики декоративного мистецтва. Її тематика та науковий рівень повинні відповідати освітньо-професійній програмі навчання. Виконання зазначеної роботи повинно окреслити напрямки вирішення творчих та наукових проблем (завдань), засвідчити, що її автор здатний належним чином вести творчий, науковий і проєктний пошук, розпізнавати професійні проблеми, володіти загальними методами і прийоми їх вирішення або працювати за самостійно відпрацьованою методикою.

Метою виконання кваліфікаційної роботи в цілому є виявлення здібностей і професійної підготовки здобувача освіти до проведення творчого пошуку та наукових досліджень відповідно до обраної спеціальності, що служить підставою для присвоєння йому освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» за спеціальністю «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація».

Рейтинг роботи підвищується, якщо її положення знайшли відображення в друкованих виданнях та апробації на наукових конференціях, а творчі роботи експонувалися на художніх виставках.

1.2 Етапи підготовки та виконання кваліфікаційної роботи

Підготовка та виконання кваліфікаційної роботи передбачає проходження наступних етапів:

1. Вибір теми кваліфікаційної роботи і призначення керівника:

- вибір теми, об'єкта і предмета дослідження, визначення мети і завдань роботи, обґрунтування актуальності теми;
- погодження обраної теми з керівником (затвердження теми кваліфікаційної роботи та призначення керівника здійснюється на підставі особистої письмової заяви здобувача освіти (ДОДАТОК А);
- отримання здобувачем завдання на кваліфікаційну роботу (заповнюється керівником) (ДОДАТОК Б);
- складання індивідуального календарного плану роботи.

2. Вивчення інформаційних джерел, складання плану роботи:

- пошук та опрацювання інформації за темою роботи (формування джерелознавчої бази на основі різних інформаційних джерел);
- підготовка концепції роботи, тобто власного розуміння сутності проблеми, визначення шляхів її вирішення);
- складання попереднього варіанта плану та узгодження його з керівником;

- формування історіографії проблеми на основі огляду інформаційних та літературних джерел;
- складання списку використаних джерел;
- обґрунтування доцільності та актуальності роботи на основі аналізу, узагальнення та систематизації зібраного матеріалу, формування вступу теоретичної частини кваліфікаційної роботи.

3. Підготовка теоретичної (текстової) частини кваліфікаційної роботи:

- вибір методики дослідження;
- виклад матеріалу дослідження з метою обґрунтування власної творчої ідеї та суті творчого задуму;
- виявлення тенденцій і закономірностей формування та розвитку досліджуваних проблем на основі зібраних матеріалів;
- оформлення рукопису теоретичної частини кваліфікаційної роботи згідно вимог.

4. Виконання проєктної частини кваліфікаційної роботи:

- пошук аналогів та прототипів досліджуваних об'єктів, явищ, процесів тощо;
- формування концепції творчої роботи (пошук стилістики, форми, кольору, декору тощо) та опрацювання художньо-графічних пропозицій;
- підготовка демонстраційної графіки – виконання планшету (планшетів) потрібного розміру та змісту (за узгодженням з керівником).

5. Виконання роботи в матеріалі:

- пошук оптимальних матеріалів та технологічних рішень для втілення творчого задуму;
- виконання роботи максимально дотримуючись визначених технологічних етапів.

6. Апробація отриманих результатів та висновків:

- підготовка публікацій в наукових журналах і збірниках;
- участь у наукових конференціях, семінарах тощо.
- участь у художніх виставках, фестивалях, пленерах тощо.

7. Підготовка інших частин кваліфікаційної роботи:

- написання анотації;
- виконання макетної частини (якщо робота виконується для екстер'єру чи інтер'єру, за узгодженням з керівником);
- підготовка презентаційної частини;
- погодження усіх матеріалів кваліфікаційної роботи із керівником та представлення матеріалів на електронних носіях.

8. Підготовка та організація захисту:

- ознайомлення керівника з усіма частинами роботи для написання відгуку;
- розгляд роботи завідувачем кафедри;
- проходження усіх стадій перевірки магістерської роботи на кафедрі та отримання допуску до захисту;

- скерування на рецензування та отримання рецензій фахівців (зовнішня);
- підготовка виступу та експозиції;
- подача повного комплексу документів кваліфікаційної роботи секретарю ЕК;
- публічний захист кваліфікаційної роботи на засіданні ЕК.

1.3 Тематика кваліфікаційної роботи

1.3.1 Вибір теми кваліфікаційної роботи

Вибір теми є найвідповідальнішим етапом у діяльності здобувача освіти, оскільки він зумовлює результат дослідження. Практика показує, що правильно обрати тему – наполовину забезпечити її успішне виконання.

Під темою творчого і наукового дослідження прийнято розуміти кардинальний напрям творчого і наукового пошуку, організований у відповідності із завданнями дослідження і предметом його вивчення. Важливо, щоб творча і наукова складові взаємодоповнювали одна одну.

Тематика (перелік можливих тем) кваліфікаційних робіт (проектів) розробляється щорічно кафедрою художньої кераміки, дерева, скульптури і металу відповідно до вимог освітньо-професійної програми зі спеціальності, затверджених програм вивчених студентами дисциплін, договорів-замовлень підприємств (організацій) всіх форм власності.

Тематику кваліфікаційних робіт перед затвердженням на засіданні кафедри розглядає науково-методична рада факультету, погоджує декан факультету, який контролює їхню відповідність кафедральним темам наукових робіт.

Здобувач може обрати тему, що не входила до переліку тем, запропонованих кафедрою, попередньо узгодивши її з завідувачем кафедри та керівником кваліфікаційної роботи (проекту).

Тематика робіт враховує основні актуальні потреби художньої кераміки в Україні та світі і відповідають таким напрямкам:

1. Теорія та історія мистецтва – аспекти осмислення матеріальної куль-тури і мистецтва (художньої кераміки).
2. Методи і засоби виконання творів художньої кераміки, що визначають їх мистецькі, естетичні, соціально-культурні, ергономічні, функціональні, експлуатаційні, та екологічні характеристики.
3. Синтез видів проектно-художньої діяльності у створенні предметів художньої кераміки в контексті формування гармонійного предметно-просторового середовища.

4. Принципи оптимальних технологій для створення об'єктів художньої кераміки.
5. Стилїстика та художньо-образні засоби в художній кераміці.
6. Національні мистецькі традиції матеріальної культури у контексті глобалізаційних тенденцій проектно-художньої творчості в сучасній кераміці.
7. Історико-мистецтвознавче підґрунтя сучасної української художньої кераміки.
8. Проблеми синтезу мистецтв в об'єктах художньої кераміки для формування предметно-просторового середовища.
9. Проблеми оптимального формотворення та декорування предметів і предметних комплексів різного функціонального призначення.
10. Регіональні, національні та глобальні фактори формування знакової системи в декоруванні сучасної кераміки.

Тему кваліфікаційної роботи здобувач обирає самостійно, керуючись орієнтовним переліком рекомендованих до розробки тем. Тема також може бути обрана на основі власних творчих і наукових зацікавлень здобувача після консультації з науковим керівником.

1.3.2 Вимоги до тематики кваліфікаційних робіт

- Тематика кваліфікаційних робіт другого (магістерського) рівня вищої освіти повинна відповідати сучасному науковому теоретичному та практичному рівню розвитку відповідних напрямів культури, мистецтва, галузей виробництва, науки, техніки та враховувати наявність теоретичної, методичної бази для її виконання.

- Тема кваліфікаційної роботи (проекту) повинна бути актуальною, представляти творчий, науковий і практичний інтерес, відповідати обраній спеціальності та спеціалізації, усі теми магістерських робіт повинні бути новітніми в галузі культури і мистецтва;

Бажаним є зв'язок вибраної теми з майбутньою професійною діяльністю випускника (якщо тема пропонується організаціями або установами, то необхідно тему кваліфікаційної роботи заздалегідь погоджувати із замовником).

- Тема кваліфікаційної роботи повинна носити комплексний характер і передбачати одночасне вирішення як наукових завдань, так і завдань художньо-конструкторського, художньо-образного характеру, а також екологічних та інших питань (за необхідністю).

- Кваліфікаційна робота повинна враховувати подальшу перспективу дослідження обраної проблематики, може бути продовженням і розвитком теми кваліфікаційної роботи бакалавра.

- Тема повинна бути чіткою і конкретною.

- Робота повинна носити індивідуальний характер, хоча декілька робіт можуть висвітлювати різні аспекти однієї теми.

- Кваліфікаційна робота може виконуватись кількома студентами на

споріднену (спільну) тему, що передбачає синтез мистецтв, синергію, колаборацію.

Кваліфікаційні роботи також можуть виконуватися за тематикою, яку замовляють підприємства, установи та організації, що уклали з академією контракти на навчання студентів, мають із ним відповідні угоди, або з якими пов'язана трудова (підприємницька) діяльність студентів.

1.3.3 Порядок і терміни затвердження тем кваліфікаційних робіт

Тематика кваліфікаційних робіт і список наукових керівників обговорюються на засіданні кафедри до 15 вересня першого навчального року за другим (магістерським) рівнем, щоб забезпечити формування індивідуального навчального плану здобувача і його конкретну роботу в дослідницькому напрямку з початку навчання в магістратурі. Затверджена кафедрою тематика кваліфікаційних робіт оприлюднюється через стенди кафедр та факультетів, студенти яких повинні їх виконувати.

До 01 жовтня першого року навчання рішенням кафедри ухвалюються **закріплення теми** кваліфікаційної роботи на основі особистої заяви майбутнього фахівця (додаток А), про що **декан** факультету **до 10 жовтня першого навчального року** видає відповідне **розпорядження**.

У разі неподання заяви про вибір теми кваліфікаційної роботи без поважної причини студентом **до 20 вересня першого семестру навчання**, тема роботи закріплюється на розсуд кафедри.

Після успішного завершення здобувачем вищої освіти переддипломної практики до **1 жовтня другого року навчання** рішенням випускової кафедри ухвалюють затвердження **остаточної редакції теми кваліфікаційної роботи** та наукових керівників з урахуванням можливих коригувань після заслуховування звіту за підсумками переддипломної практики здобувача освіти.

Кафедра може відмовити в затвердженні теми роботи в наступних випадках: у разі претензії двох чи більше здобувачів на виконання однакових або споріднених тем (перевагу рекомендується надавати кращому за академічною успішністю здобувачу); у разі невідповідності запропонованої здобувачем теми змісту спеціальності або вимогам до кваліфікаційних робіт освітньо-кваліфікаційного рівня магістра. Здобувачу при цьому може бути запропоновано скоригувати тему.

Витяг із протоколу засідання кафедри про розподіл тем кваліфікаційних робіт та призначення їхніх керівників та консультантів є підставою для підготовки проєкту відповідного наказу ректора. **Тема кваліфікаційної роботи остаточно затверджується наказом ректора академії до 10 жовтня другого року навчання.**

За необхідності зміни теми кваліфікаційної роботи здобувач подає на кафедру відповідну мотивовану заяву з візою наукового керівника на ім'я ректора академії не пізніше як до 1 грудня другого року навчання. У разі позитивного висновку завідувача кафедри готується проект відповідного наказу ректора. У разі відмови в задоволенні заяви студент зобов'язаний подати роботу за раніше затвердженою темою.

1.4 Керівництво кваліфікаційними роботами

Навчання за магістерською програмою проводиться під керівництвом наукового керівника та опирається на активну самостійну роботу здобувача.

Керівників кваліфікаційних робіт призначає випускова кафедра зі складу науково-педагогічних працівників академії з науковим ступенем (вченим або творчим званням). Керівниками кваліфікаційних робіт за згодою деканів факультетів можуть бути призначені висококваліфіковані фахівці-практики, які не є науково-педагогічними працівниками академії за сумісництвом. У протоколі засідання кафедри повинен бути висновок про достатність їхньої кваліфікації та відповідність наукових та практичних інтересів для виконання цієї роботи.

Науково-педагогічні працівники академії призначаються керівниками кваліфікаційних робіт (проектів) відповідно до планового розподілу навчального навантаження. Кожен з них може бути керівником не більш ніж п'яти здобувачів одночасно. У разі виконання здобувачем теми досліджень на межі галузей наук допускається призначення, крім наукового керівника, одного чи більше консультантів.

Першочергово призначаються керівники кваліфікаційних робіт, які вказані в заявах здобувачів і дали відповідну візу-погодження. Кафедра має право призначити керівником іншу особу, ніж вказана в заяві здобувача.

Остаточне рішення про керівництво кваліфікаційними роботами ухвалюється завідуючим кафедрою з відома викладача й відповідно до планової кількості кваліфікаційних робіт даного педагога. У разі перевищення кількості заявок, побажання здобувачів враховуються відповідно до їхнього рейтингу.

Обов'язковою компонентою керівництва виконанням здобувачами кваліфікаційних робіт (проектів) є вступна настановна індивідуальна співбесіда з погодженням об'єкта, предмета, мети й завдання дослідження, умов виконання кваліфікаційної роботи, а також переліку обов'язкових питань для розроблення у роботі та календарного плану її виконання.

1.4.1 Права і обов'язки керівників кваліфікаційної роботи:

- скеровувати складання здобувачем плану пояснювальної записки до кваліфікаційної роботи;
- рекомендувати спеціальну, нормативну літературу та інформаційні

джерела за обраною темою роботи;

- надавати необхідну допомогу з теоретичних, практичних та методичних питань кваліфікаційної роботи;
- регулярно консультувати здобувача з питань виконання роботи, а за необхідності організувати консультації інших фахівців;
- контролювати дотримання здобувачем календарного плану, якість та самостійність виконання роботи, інформувати завідувача кафедри про хід підготовки роботи (проєкту) до захисту;
- визначити найбільш ефективні шляхи дослідження, всебічно стимулювати творчість і самостійність здобувача при виконанні кваліфікаційної роботи;
- здійснювати керівництво здобувачем при проходженні переддипломної (фахової) практики та педагогічної практики;
- надавати відгук на кваліфікаційну роботу з характеристикою професійних та індивідуальних якостей здобувача (аналітичних, дослідницьких, світоглядних та ін.);
- рекомендувати бази практик та забезпечувати відповідну якість її проходження;
- інформувати здобувача вищої освіти про відповідальність за випадки виявлення академічного плагіату у кваліфікаційній роботі;
- брати участь у засіданні кафедри під час попереднього захисту кваліфікаційної роботи та бути присутнім на засіданні ЕК з атестації здобувачів освіти;
- керівник має право ініціювати надання здобувачеві рекомендацій ЕК для продовження навчання в аспірантурі з урахуванням наукових (творчих) здобутків;
- керівник кваліфікаційної роботи несе особисту відповідальність за повноту і якість виконання зазначених вище функцій.

1.4.2 Права та обов'язки здобувача другого (магістерського) рівня вищої освіти:

- самостійно обирати тему кваліфікаційної роботи;
- обирати собі керівника кваліфікаційної роботи;
- клопотати перед випускаючою кафедрою про заміну керівника, якщо для цього є поважні причини;
- приймати самостійні рішення щодо вибору методів дослідження та аналізу, а також обробки первинних матеріалів та документів;
- регулярно звітувати перед кафедрою;
- виконувати графік підготовки кваліфікаційної роботи;
- оформити роботу відповідно до вимог випускаючої кафедри;
- своєчасно подати роботу до захисту на засіданні ЕК;
- етично реагувати на зауваження керівника і рецензентів; аргументовано відповідати на запитання членів ЕК та присутніх на відкритому захисті кваліфікаційної роботи.

РОЗДІЛ 2. Вимоги до виконання та оформлення кваліфікаційної роботи другого (магістерського) рівня вищої освіти.

2.1 Організація виконання кваліфікаційних робіт

Для контролю організації виконання кваліфікаційних робіт випускова кафедра складає загальний план їхньої організації (додаток Б), який затверджується деканом факультету. Загальний план-графік затверджується деканом до 15 вересня першого семестру навчання та оприлюднюється на стендах факультету та/або кафедри.

У загальному плані-графіку виконання кваліфікаційної роботи обов'язково визначаються такі етапи:

- вивчення інформаційних джерел, складання плану роботи;
- визначення методики та виконання теоретичного дослідження;
- виконання проєктної частини шляхом вирішення прикладних завдань на основі результатів проведеного теоретичного дослідження;
- виготовлення об'єкту розробки в матеріалі, макеті (за необхідності);
- апробація отриманих результатів та висновків;
- підготовка інших частин валіфікаційної роботи;
- підготовка та організація захисту.

Поетапне виконання завдань валіфікаційної роботи відтворено в її структурі.

2.2 Структура кваліфікаційної роботи та вимоги виконання її складових

Кваліфікаційна робота другого (магістерського) рівня вищої освіти незалежно від обраної теми та спеціалізації складається з наступних частин:

- 1) **Пояснювальна записка (дослідницька частина):**
- 2) **Практична (робота в матеріалі, макетна) частина;**
- 3) **Презентаційна частина – презентаційна графіка та презентація до захисту.**

2.2.1 Підготовка та виконання пояснювальної записки (дослідницької частини) кваліфікаційної роботи.

Пояснювальна записка кваліфікаційної роботи виконується як наукове дослідження, в якому здобувач опрацьовує теоретичні питання, здійснює пошук теоретичної і практичної інформації, необхідної для творчого процесу, описує технологічні особливості виконання творчих об'єктів (комплексів) тощо. Її метою є опис процесу творчого пошуку, розробка наукових підходів до вирішення завдань у галузі культури і мистецтва та внесення пропозицій до реалізації отриманих результатів дослідження й виконаних розробок.

Вивчення інформаційних джерел та складання плану

Розпочинається виконання кваліфікаційної роботи з вивчення інформаційних джерел та складання плану. Ретельне ознайомлення із вже відомими як вітчизняними, так і закордонними джерелами з обраної проблематики та суміжних з нею галузей здійснюється відразу після формулювання теми і задуму наукового дослідження. У процесі пошуку можуть виявитися нові, ще не вирішені питання різного ступеня науковості, що дозволить чітко виокремити коло питань, які підлягають висвітленню. Такий підхід дозволить скерувати дослідницький процес здобувача у вірному напрямку, рівень якого свідчить про опанування ним навичок наукового дослідження в галузі декоративно-прикладного мистецтва. Слід зосередити увагу на аналізі недостатньо розроблених аспектів теми, пошуку не надто вивчених питань.

Першоджерелами до проведення дослідження за обраною темою кваліфікаційної роботи будуть автореферати і дисертаційні роботи (кандидатські та докторські) за вказаними спеціальностями. Далі здобувачу потрібно ознайомитися із підходами до розкриття теми в джерелах загального характеру (підручниках, посібниках, словниках), а потім поступово перейти до опрацювання спеціалізованої літератури (монографій, статей) вітчизняних та зарубіжних авторів. Велике значення має уміння автора працювати з дослідним матеріалом, орієнтуватися в різноманітності думок, виділяти головне, найбільш важливе, порівнювати і аналізувати різні точки зору, висловлювати свої думки з обговорюваної проблеми. Отже, у результаті підготовки кваліфікаційної роботи закладається наукова база для продовження дисертаційних досліджень в обраному напрямку.

Збір наукової інформації за темою необхідно поєднувати з аналізом опрацьованого матеріалу. Крім теоретичної інформації здобувач повинен зібрати та проаналізувати зразки творів мистецтва (кераміки) у контексті обраної теми. Особливе значення має правильне узагальнення накопиченого фактологічного матеріалу, групування та систематизація даних, на основі яких обґрунтовуються висновки та пропозиції.

Інформація, одержана в результаті опрацювання інформаційних джерел, є основою для формулювання концепції кваліфікаційної роботи, складання плану та індивідуального календарного плану-графіка її виконання.

Після попереднього вивчення основних джерел, осмислення матеріалу здобувач повинен підготувати чорновий план кваліфікаційної роботи. Для полегшення роботи над темою здобувач може під час вивчення літератури та інших інформаційних джерел скласти розгорнутий робочий план-проект кваліфікаційної роботи. Під час його складання крім основних питань

визначаються і фіксуються додаткові питання і проблеми, а також можливі шляхи їх рішення.

План роботи, що представляється здобувачем на затвердження, повинен забезпечувати комплексний системний підхід до вирішення поставленої проблеми і складатися з 2–3 чітко сформульованих найбільш важливих підпроблем (питань, розділів), які мають розкривати суть обраної теми, її основний зміст. Якісно підготовлений, добре продуманий, чітко і лаконічно сформульований план є одним з показників хорошого розуміння здобувачем обраної для вивчення проблеми і відіграє істотну роль в організації роботи. Формулювання розділів кваліфікаційної роботи не повинні повторювати назву самої роботи. Під час роботи план може уточнюватися, але основні завдання, що ставилися до роботи в цілому, повинні лишатися незмінними.

На основі опрацювання літературних та інформаційних джерел з обраної тематики, дослідження стану теоретичних напрацювань, аналізу різноманітних оглядів, напрямків, течій, наукових шкіл здобувач формує власні аспекти, акцентує увагу на окремих питаннях, виявляє невирішені проблеми, які потребують розв'язання в теоретичному, методичному та прикладному планах.

Після опрацювання плану керівник видає здобувачу завдання на кваліфікаційну роботу згідно з обраною темою (ДОДАТОК Б).

У подальшій роботі здобувач повинен дотримуватися складеного плану, завдання на кваліфікаційну роботу та індивідуального календарного плану, про що регулярно звітує керівнику.

Важливою умовою успішного виконання кваліфікаційної роботи є дотримання здобувачем методичних вимог даних вказівок та порад керівника.

Виконання пояснювальної записки (дослідницької частини) кваліфікаційної роботи передбачає:

- узагальнення й класифікацію матеріалу, отриманого на етапі вивчення інформаційних джерел;
- формулювання наукової проблеми, аналіз стану її розв'язання за матеріалами вітчизняних і закордонних публікацій, обґрунтування мети й завдань дослідження;
- виявлення тенденцій і закономірностей формування та розвитку досліджуваних проблем на основі зібраних матеріалів;
- самостійний пошук і визначення методів дослідження проблеми й об'єкта розробки;
- пошук аналогів та прототипів досліджуваних об'єктів, явищ, процесів

тощо;

- узагальнення і класифікацію отриманого матеріалу;
- формування умов та вимог до виконання проєктної та/або макетної частини;
- виконання висновків та пропозицій щодо практичного використання та реалізації результатів;
- апробацію отриманих результатів.

Результатом виконання є теоретичне наукове дослідження, важливе джерело достовірних наукових положень, яке має практичну цінність у фаховій галузі.

2.2.2 Виконання практичної (робота в матеріалі, макет) частини кваліфікаційної роботи.

Робота в матеріалі виконується згідно з вимогами спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» в обов'язі, затвердженому випусковими кафедрами, повинна демонструвати високий рівень володіння матеріалом, технічними та технологічними засобами для втілення художньо-проєктного задуму. Для спеціалізації «художня кераміка» роботою в матеріалі є завершений твір (група творів) художньої кераміки творчо-виставкового або ужиткового характеру, тематично узгоджений з науковим дослідженням кваліфікаційної роботи.

У випадках, коли твір художньої кераміки виготовляється для конкретного об'єкту (інтер'єру чи екстер'єру), за узгодженням з керівником на підставі аналізу доцільності та необхідності, здобувачем додатково виконується *макет* для кращого візуального багаторакурсного представлення об'єкта розробки.

Практична (робота в матеріалі, макетна) частина кваліфікаційної роботи забезпечує візуалізацію матеріалів теоретичного наукового дослідження й проєктної розробки кваліфікаційної роботи (ДОДАТОК Е).

2.2.3 Виконання презентаційної частини кваліфікаційної роботи.

Презентаційна частина кваліфікаційної роботи складається із двох частин – *презентаційної графіки та презентації роботи до захисту*.

Презентаційна графіка повинна виявляти рівень проєктно-художньої підготовки здобувача вищої освіти та відтворювати основні теоретичні та практичні результати дослідження, які представляються до захисту. Вона є результатом наукового аналізу, теоретичних розробок і наукових висновків, пов'язаних із актуальними проблемами. Зміст ілюстративного матеріалу має з достатньою повнотою відтворювати основні положення та творчі знахідки, які виносяться на захист.

Презентаційна графіка до кваліфікаційної роботи може містити два блоки:

- 1) матеріали проектної частини, представлені у вигляді візуалізованих зображень власної творчої роботи (за потреби – перспективних зображень, рисунків, креслень).
- 2) матеріали теоретичної частини наукового дослідження, представлені у вигляді таблиць, схем, графіків. Ілюстративний матеріал до цієї частини повинен відтворювати власні рішення, які представлені до захисту, не може містити загальновідомої чи запозиченої інформації.

Презентаційна частина виконується на форматі, не меншому за розміром ніж один формат А1 (594x841мм) і не більшому, ніж три формати А1. Презентаційна частина може виконуватися графічно-живописними засобами або засобами комп'ютерної техніки (ДОДАТОК Е).

Презентаційна графіка забезпечує зображення власної творчої роботи, а також візуалізацію матеріалів теоретичного наукового дослідження. Метою цієї частини кваліфікаційної роботи є формування проектних засад та цілеспрямований проектний пошук образно-графічного рішення і подачі форми, кольору, декору твору (групи творів) художньої кераміки, з урахуванням художніх та естетичних вимог до проектних пропозицій.

Презентацію кваліфікаційної роботи до захисту зазвичай виконують в програмі Microsoft Office PowerPoint. Презентацію формують починаючи від теми кваліфікаційної роботи, далі – актуальність, мета, завдання, об'єкт, предмет дослідження, зразки аналогів та прототипів, власні творчі пошуки (пошукові ескізи), висвітлення творчих, технологічних аспектів роботи, процесу виконання в матеріалі тощо. Презентація допоможе у підготовці доповіді до захисту, а також зробить її яскравішою під час виголошення.

2.3 Загальні рекомендації до оформлення пояснювальної записки (дослідницької частини) кваліфікаційної роботи

Загальними вимогами до оформлення пояснювальної записки (дослідницька частина) кваліфікаційної роботи є чіткість побудови, логічна послідовність, переконлива аргументація, точність у визначеннях, конкретність у викладенні результатів роботи, обґрунтування висновків та рекомендацій.

Пояснювальна записка (дослідницька частина) кваліфікаційної роботи оформлюється відповідно вимог чинного Державного стандарту України для оформлення звітів у сфері науки і техніки ДСТУ 3008-95. Проектно-конструкторські складові кваліфікаційної роботи оформляють згідно з вимогами ЄСКД, та складається з пояснювальної записки та додатків.

Загальний обсяг пояснювальної записки кваліфікаційної роботи повинен містити **70-75** сторінок тексту комп'ютерного набору формату А4, разом з табличним та графічним матеріалом, списком використаних інформаційних джерел (не враховуючи додатки). Відповідно: вступ – до 5 стор., висновки – 3-4 стор.). Список використаних джерел складає приблизно 70 позицій.

Обсяг додатків визначається магістрантом та узгоджується з науковим керівником.

2.3.1 Рекомендована структура пояснювальної записки кваліфікаційної роботи

Зміст пояснювальної записки відтворює роботу здобувача на всіх етапах виконання кваліфікаційної роботи, висвітлює відповідність авторського викладу матеріалу методичним вимогам. Основними складовими елементами пояснювальної записки є наступні:

- авантитул
- титульна сторінка,
- завдання на кваліфікаційну роботу,
- анотація,
- зміст,
- вступ,
- розділи й підрозділи з висновками до них,
- висновки,
- список використаних джерел.
- додатки

Наповнення кожної складової кваліфікаційної роботи визначається темою дослідження. Вибір теми, етапи підготовки, пошук бібліографічних джерел, їхнє вивчення і добір фактологічного матеріалу, методика написання, правила оформлення та захисту кваліфікаційної роботи опираються на знання, отримані здобувачем в процесі вивчення дисципліни «Методологія мистецтвознавчих досліджень».

Пояснювальна записка повинна у стислій та чіткій формі розкривати концепцію кваліфікаційної роботи, містити аналіз сучасного стану проблеми, методів вирішення завдань, обґрунтування їхньої оптимальності, опис об'єктів дослідження, висновки та пропозиції стосовно реалізації результатів. Інформацію можна доповнити ілюстраціями, ескізами, таблицями, схемами, малюнками тощо (зазвичай подають у додатках).

Виклад матеріалу дослідницької частини передбачає:

- формулювання наукової проблеми, аналіз стану її розв'язання за матеріалами вітчизняних і закордонних публікацій, обґрунтування мети й завдань дослідження;
- самостійний пошук і використання методів дослідження проблеми та

об'єкту проектування;

- узагальнення й класифікація отриманого матеріалу;
- виконання висновків та пропозицій щодо практичного використання та реалізації результатів дослідження;
- апробацію отриманих результатів.

Пояснювальна записка до кваліфікаційної роботи розпочинається **авантитулом** та **титульним аркушем**, де зазначається офіційна назва закладу вищої освіти, кафедри, тема, прізвища та ініціали автора, наукових керівників та консультантів, їхній вчений ступінь і звання, місто розташування закладу вищої освіти, календарний рік захисту. Авантитул та титульний аркуші виконують згідно з вимогами (ДОДАТОК В)

Завдання на кваліфікаційну роботу, видається здобувачу після узгодження теми, складається керівником і затверджується завідувачем кафедри, містить визначення термінів закінчення роботи. (ДОДАТОК Б)

Анотація призначена для ознайомлення з кваліфікаційною роботою в цілому. Вона повинна бути стислою, інформативною та містити відомості, які дозволяють зрозуміти суть роботи. Анотація повинна відображати інформацію, яку подано в кваліфікаційній роботі, у такій послідовності:

- автор та назва кваліфікаційної роботи,
- наукове обґрунтування концепції кваліфікаційної роботи,
- основні положення та/або характеристика об'єкта дослідження,
- методи (методика) дослідження,
- результати роботи та їхня новизна (висновки),
- рекомендації щодо використання результатів роботи,
- припущення про можливі напрямки розвитку або продовження досліджень, що були виконані
- перелік 5–8 ключових слів (словосполучень), що є найістотнішими для розкриття суті роботи, які друкуються у називному відмінку в рядок, через коми.

Обсяг анотації – до однієї сторінки формату А4 (200–500 слів українською мовою), складається українською та іноземною (переважно англійською) мовами. Зразок анотації (ДОДАТОК Г)

ЗМІСТ, який подається на наступному після анотації аркуші, повинен містити: вступ; найменування всіх розділів, підрозділів, пунктів, (підпунктів, якщо вони мають заголовки) основної частини роботи; висновки, перелік посилань, найменування додатків із зазначенням сторінок, де починаються відповідні розділи (підрозділи). Зразок змісту (ДОДАТОК Д)

Перелік умовних позначень подається за змістом з нового аркуша і повинен містити пояснення всіх використаних у роботі малопоширених умовних позначень, символів, скорочень і термінів. Перелік умовних позначень подається в роботі лише у разі потреби.

ВСТУП розкриває сутність і стан проблеми проектування, її важливість. У вступі (3–5 сторінок друкованого тексту) коротко викладають загальну характеристику кваліфікаційної роботи у такій послідовності:

- актуальність теми;
- мета та завдання дослідження;
- об'єкт і предмет дослідження;
- методи дослідження;
- наукова новизна;
- практичне значення отриманих результатів;
- апробація роботи;
- структура роботи.

Вступ – дуже відповідальна частина кваліфікаційної роботи, оскільки містить усі необхідні характеристики дослідження.

Актуальність теми. Актуальність – це обов'язкова вимога до будь-якого наукового дослідження. Виявлення актуальності полягає в аргументованому обґрунтуванні доцільності роботи для розвитку відповідної галузі чи виробництва, особливо на користь України. Вміння оцінити актуальність обраної теми, правильно її зрозуміти з точки зору своєчасності і значущості характеризує наукову підготовку здобувача. Головне для висвітлення актуальності теми – це сутність проблемної ситуації. Проблема – це не лише питання (положення), яке потрібно вирішити, а специфічною рисою проблеми є те, що для її розв'язання потрібно вийти за межі старого знання.

Мета і завдання дослідження. Від формулювання наукової проблеми і доведення, що частина проблеми, яка є темою даної кваліфікаційної роботи, ще не розроблена і не висвітлена у спеціальній літературі, логічно перейти до формулювання мети дослідження, а також зазначення конкретних завдань. Мета дослідження – це запланований результат.

Мета тісно переплітається з темою і повинна чітко вказувати, що саме розв'язується у кваліфікаційній роботі.

Формулювання завдань відповідно до визначеної мети здійснюється у формі перерахунку (вивчити..., описати..., виявити..., проаналізувати..., встановити..., охарактеризувати... тощо). З формулювання завдань дослідження можуть народжуватися заголовки розділів роботи, опис

вирішення яких становить зміст кваліфікаційної роботи. Саме із завдань дослідження формуються загальні висновки кваліфікаційної роботи.

Об'єкт та предмет дослідження. Обов'язковим елементом вступу є визначення об'єкта і предмета дослідження. Об'єкт – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію і обране для вивчення. Предмет міститься в межах об'єкта. Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове. В об'єкті виділяється його частина, яка є предметом дослідження. Саме на нього спрямована основна увага магістранта, оскільки предмет дослідження визначає тему магістерської праці.

Методи дослідження. Методи – це інструмент добування фактичного матеріалу і необхідна умова досягнення поставленої мети. У кваліфікаційному дослідженні слід чітко викласти методологію наукового пошуку, методи пізнання та застосування логічних правил, основні положення та етапи в організації й проведенні наукового пошуку. У вступі подають перелік використаних методів не відірвано від змісту роботи, а стисло та змістовно визначаючи, що саме досліджувалося тим чи іншим методом. Це дасть змогу пересвідчитися в логічності та прийнятті вибору саме даних методів.

Наукова новизна. У вступі лаконічно викладають нові наукові положення. Необхідно показати відмінність отриманих результатів від відомих раніше, описати ступінь новизни (вперше отримано, вдосконалено, дістало подальший розвиток). При формулюванні наукової новизни потрібно вживати такі вирази: вперше формалізовано..., розроблено метод..., досліджено новий ефект..., створена концепція, що узагальнює... тощо. Слід пам'ятати, що науковий пошук від початку й до завершення роботи має суто індивідуальний характер. У науковому пошуку дослідження важливим є накопичення емпіричного фактажу як творчого процесу, в основі якого лежить задум та його ідея, що є результатом розумової діяльності.

Практичне значення отриманих результатів. У вступі подають також відомості про наукове використання результатів дослідження (для робіт теоретичного характеру) і висвітлюють результати практичного використання (для робіт прикладного характеру).

Апробація роботи. Важливим етапом виконання кваліфікаційної роботи є апробація її результатів у вигляді виступів на наукових конференціях, семінарах, конкурсах студентських наукових робіт, опублікованих статей та участь у художніх виставках. Здобувач вищої освіти обов'язково повинен взяти участь у роботі одного із науково-творчих заходів. Доповідь в цьому випадку може бути опублікована у вигляді тез або

матеріалів конференції. *Якщо здобувач претендує на високу оцінку, він повинен представити на захист одну – дві статті, опубліковані у наукових збірках та взяти участь у одній художній виставці.*

Структура роботи. Структура кваліфікаційної роботи являє собою перелік її складових елементів і обґрунтування послідовності їх розміщення.

ОСНОВНА ЧАСТИНА РОБОТИ повинна, як правило, містити:

- аналіз вітчизняних та зарубіжних зразків та інформаційних джерел, інформаційний пошук із зазначенням практично вирішених завдань, наукове опрацювання кола питань, пов'язаних із кваліфікаційним дослідженням;
- обґрунтування й вибір теоретичних та експериментальних методів дослідження, розробку методик досліджень;
- виклад основних положень дослідження та проектної розробки;

Основна частина складається з розділів та підрозділів, які розкривають основний зміст роботи відповідно до переліку питань, поставлених у завданнях дослідження, та загальних висновків. Зміст розділів основної частини повинен точно відповідати темі кваліфікаційної роботи та повністю її розкривати. У цих розділах здобувач стисло, логічно й аргументовано викладає матеріал згідно з вимогами даних методичних вказівок.

Перший розділ присвячений, як правило, історичному аспекту дослідження. Він містить зазвичай огляд літератури і теоретичне обґрунтування теми. Обсяг даного розділу – 10–20 сторінок. Тут автор повинен показати уміння аналізувати і критично оцінювати роботу інших дослідників на основі опрацьованої джерельної бази в історичному контексті.

Аналіз досліджень і публікацій (історіографія дослідження). Для з'ясування стану розробки обраної теми складається огляд літератури, що дозволяє оцінити проектну ситуацію. Огляд літератури за темою проводять згідно із такою логікою осмислення проблеми:

- найважливіші твори і публікації, що стосуються проблеми, об'єкта, методів проектування, чинників формотворення та декорування;
- головні ідеї, що характеризують суть і складність проблеми;
- реальні результати, що дозволяють або осмислити проблему на рівні понять, або побачити зразки творів мистецтва, що підлягають композиційному та(або) функціональному аналізу.

Аналіз досліджень і публікацій повинен виявити головні питання у сучасному стані вивчення теми. Якщо до обраної теми є дуже багато інформаційних джерел, то огляду літератури може бути присвячений

окремий розділ (зазвичай перший) основної частини кваліфікаційної роботи. Потрібно в огляді критично оцінювати лише ті публікації, які прямо й безпосередньо причетні до теми роботи.

У розділі потрібно визначити, наскільки повно в літературі розкрита обрана тема, дати свою оцінку питань, що мають істотне значення, проаналізувати різні точки зору на дану проблему і виразити своє ставлення до них.

Історія розвитку об'єкта дослідження. У наступних пунктах першого розділу можна викласти основні етапи розвитку об'єкта дослідження, історичні етапи формування його особливостей тощо, спираючись на знайдені інформаційні матеріали. Описуючи кожен етап потрібно акцентувати увагу на особливостях об'єкта дослідження та змінах функціонального, композиційного, технологічного або образно-стилістичного характеру. Вивчення історичного досвіду, визначення етапів становлення та розвитку об'єкта дослідження від часу виникнення до стадії розв'язання проєктного завдання збагачують аналіз та свідчать про достовірність отриманих висновків.

Також у першому розділі доцільно представити аналіз тенденцій розвитку ринку товарів і послуг мистецько-культурного та соціально-економічного середовища на основі огляду інформаційних джерел та обраних для аналізу зразків (таким чином, здобувач здійснює підготовку матеріалів практичної частини кваліфікаційної роботи).

Історичний аспект розвитку об'єкта проєктування дозволяє окреслити основні надбання і тенденції проблематики роботи. Здобувач повинен сформулювати питання, які залишилися до цього часу невирішеними, а отже, визначити своє місце у розв'язанні проблеми.

Виклад матеріалу першого розділу не може носити виключно описовий характер, бути переобтяженим цитатами. Він повинен бути аналітичним, творчим, містити узагальнення і самостійні висновки. Бажано закінчити цей розділ коротким резюме стосовно необхідності проведення досліджень і створення проєктних розробок у галузі декоративного мистецтва. Звичайно, розділ потрібно завершити висновками до розділу.

У наступних розділах на основі теоретичних положень першого розділу повинна бути всесторонньо проаналізована досліджувана проблема і запропоновані шляхи її вирішення. Ці розділи визначаються спільно з керівником кваліфікаційної роботи.

Так, у **другому** розділі може бути представлена типологічна та видова різноманітність об'єкта дослідження, що ґрунтується на його історичному

розвитку. У підрозділах доцільно торкнутися питань класифікації та систематизації матеріалу, виділити типи об'єктів та їх особливості. У викладі матеріалу кваліфікаційної роботи потрібно виявити основні класифікаційні ознаки і дати їх стисло характеристику. Зміст цього розділу виявляє здатність здобувача систематизувати і аналізувати зібрану інформацію.

Третій і четвертий (за потреби) розділи повинні бути присвячені власному проєкту. Зазвичай, у третьому розділі описують концепцію і ідею власної творчої роботи, а також звертають увагу на чинники, які сприяли розвитку творчого пошуку. Звертається увага на прототипи (роботи інших авторів, чи технологічні пийоми, що можна певною мірою запозичити для власного проєкту). Висвітлюються ідейні, мистецькі, композиційні, функціональні особливості об'єкта проєктування. Тематика цього розділу базується на класифікаційних ознаках, виділених у межах попереднього розділу. У розділі потрібно висвітлити авторське бачення питань концептуального вирішення об'єкта проєктування, що включають обґрунтування змісту образу згідно поставленої мети та опис художньо-графічних чи пластичних пропозицій. У підрозділах доцільно представити різні аспекти трактування образу, наприклад, з точки зору філософії, культурології, міфології, мистецтва тощо. Виклад матеріалу концепції формотворення можна оформити у такій послідовності: асоціативно-образне рішення (пошук ідеї, її змістове навантаження); відповідність художнього образу функціональному призначенню (якщо проєктовані твори є ужитковими) та середовищу використання.

Опис об'єкта кваліфікаційного проєктування (творча робота) може включати наступні аспекти:

- складові частини об'єкта проєктування (опис частин, що формують структуру об'єкта проєктування);
- особливості формотворення та образотворення (композиційні особливості; образно-стилістичне рішення; конструктивно-технологічні особливості; за потреби, якщо твір має ужитковий характер – функціональне призначення та ергономічні вимоги);

У цьому розділі також здійснюється опис технологічного процесу виконання роботи в матеріалі (матеріали і технологія виготовлення). Якщо технологія виконання роботи є досить складною і потребує більшої уваги, то її можна оформити як окремих (четвертий) розділ.

Кожний розділ повинен закінчуватися висновками, які підсумовують та узагальнюють викладений у підрозділах матеріал. Висновки до розділу не

обов'язково розпочинати з нової сторінки. Потрібно лише дати заголовок, наприклад, Висновки до розділу 1.

ВИСНОВКИ (орієнтовний обсяг 2–3 стор.) розпочинають з нової сторінки. Загальні висновки виконують роль закінчення, зумовленого логікою проведення дослідження у формі синтезу накопиченої в основній частині наукової та проектної інформації. Цей синтез – послідовний, логічний виклад отриманих підсумкових результатів та їх співвідношення із загальною метою і конкретними завданнями, поставленими та сформульованими у вступі.

У висновках важливо сформулювати теоретичні та практичні результати кваліфікаційної роботи. Текст висновків може поділятися на пункти.

Висновки повинні бути сформульовані у вигляді певної кількості пронумерованих абзаців.

У висновках потрібно давати узагальнені результати. Висновки після розділів не можуть слово в слово повторювати загальні висновки, це узагальнені висновки. Тут автор підводить підсумки виконаної роботи і, за необхідності, позначає перспективи подальшого дослідження проблеми, вказує на області можливого використання результатів роботи.

На підставі отриманих висновків у роботі можуть надаватися рекомендації та пропозиції, у яких визначають необхідні, на думку автора, подальші дослідження проблеми (задачі); подають пропозиції щодо ефективного використання результатів дослідження.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ наводиться з нового аркуша. Бібліографічні описи наводять у алфавітному порядку відповідно до стандартів у бібліотечній та видавничій справах (уважно вивчити державні стандарти до оформлення джерел).

ДОДАТКИ. Матеріали допоміжного або другорядного характеру, що переобтяжують текст основної частини кваліфікаційної роботи, але необхідні для повноти її сприйняття, виносять у додатки. Додатки за змістом можуть бути різноманітними, що визначається за узгодженням з керівником.

У додатки необхідно внести:

- ілюстрації, таблиці, схеми;
- матеріали, які через великий обсяг або форму подання не можна включити до основної частини (фотографії, проміжні математичні доведення, розрахунки, протоколи випробувань);
- інструкції, методики, опис розроблених (використаних) комп'ютерних програм тощо;
- художньо-графічні пропозиції;

- загальний вигляд проектної частини кваліфікаційної роботи;
- фотографії роботи в матеріалі та макету (за наявності);

Додатки зазвичай формуються окремо до кожного з розділів, повинні починатися з нового аркуша і мати заголовки, виконаний великими літерами: ДОДАТОК А, ДОДАТОК Б тощо. Кожен матеріал додатку підписується знизу за схемою: Рис. А.1., Рис. А.2. (де літера відповідає літері додатку, а число – порядковий номер ілюстрації). На кожен матеріал додатків повинне бути посилання у тексті, наприклад: (Рис. А.1.)

2.3.2 Вимоги до мови і стилю викладу матеріалу

1. Виклад матеріалу повинен бути логічним, всі структурні елементи дослідження (вступ, розділи і підрозділи, основні висновки) взаємопов'язаними. Робота повинна містити нові ідеї, узагальнення і висновки, спрямовані на вирішення основної проблеми кваліфікаційного дослідження.

2. У кваліфікаційній роботі повинні бути відсутні загальновідомі положення, зайві описи тощо.

3. Форма викладу матеріалу повинна мати науковий характер, зокрема, відзначитися високим ступенем абстрагованості матеріалу, активним застосуванням наукового апарату (таблиці, формули, символи, діаграми, схеми, графіки тощо), логічного мислення, аргументованістю суджень, об'єктивністю думок як специфіки наукового пізнання, точністю формулювань.

4. Теоретична частина кваліфікаційної роботи повинна бути викладена грамотно, без помилок та нетрадиційних скорочень. У ній повинні бути чіткі, зрозумілі для сприйняття формулювання прийнятих вихідних положень, отриманих результатів, тверджень тощо.

5. Характер викладу інформації повинен відповідати нормам наукової комунікації, які суворо вимагають відмову від висловлювання власної думки у чистому вигляді. У зв'язку з цим автори роботи повинні використовувати мовні конструкції, які виключають застосування особового займенника «я».

6. Теоретична частина має бути представлена у вигляді текстового матеріалу, у якому упорядковано науково-дослідну інформацію відповідно до її структури з урахуванням всіх компонентів на основі певних мовних конструкцій. Висловлюваний матеріал повинен бути достатньо аргументованим і переконливим. У роботі слід уникати як надмірного цитування, так і непідтверджених відповідними посиланнями на джерела думок, ідей, висловів. У роботі мають бути відображені як загальнонаукові,

так і спеціальні методи наукового пізнання, пов'язані з дослідженням у певній галузі науки.

7. Пояснювальна записка пишеться державною (українською мовою).

При порушенні цих вимог робота не допускається до захисту незалежно від рівня отриманих творчих результатів.

2.3.3 Загальні вимоги до оформлення теоретичної частини

Робота подається до захисту ретельно відредагованою і надрукованою на папері формату А4 з дотриманням таких вимог:

- шрифт – Times New Roman Cyr;
- розмір шрифту – 14 пт;
- відстань між рядками – 1,5 інтервали;
- абзац – 10 мм;
- поля: ліве – 30 мм, праве – 10 мм, верхнє та нижнє – 20 мм.

Теоретичну частину кваліфікаційної роботи подають у вигляді спеціально підготовленого рукопису в твердій обкладинці.

На останньому форзаці потрібно вшити 2 файли для довідки про перевірку роботи на плагіат та відгуку керівника і рецензій.

Теоретична частина кваліфікаційної роботи повинна бути представлена в друкованому та електронному вигляді.

Заголовки структурних частин «ЗМІСТ», «АНОТАЦІЯ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами. Заголовки підрозділів – маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять.

Кожну структурну частину роботи починають з нової сторінки. Нумерація сторінок – суцільна, арабськими цифрами в правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці. Такі структурні частини, як «ЗМІСТ», «АНОТАЦІЯ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» не мають порядкового номера, але разом із титульною сторінкою включаються до загальної нумерації.

Ілюстрації (фотографії, креслення, схеми, графіки, карти) і таблиці слід подавати в роботі безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації і таблиці, розміщені на окремих сторінках,

включають до загальної нумерації сторінок. На всі ілюстрації повинні бути посилання в тексті.

Ілюстрації позначають словом «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках. Номер ілюстрації складається з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка. Наприклад: Рис. 1.2 (другий рисунок першого розділу). Посилання на ілюстрації подають у круглих дужках, наприклад: (рис. 2.1).

Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) в межах розділу. В правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці розміщують напис «Таблиця» із зазначенням її номера. Номер таблиці складається з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: «Таблиця 1.2» (друга таблиця першого розділу).

Якщо в теоретичній частині одна таблиця, її нумерують за загальними правилами. При перенесенні частини таблиці на іншу сторінку слово «Таблиця» і номер її вказують один раз справа над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть слова «Продовження табл.» І вказують номер таблиці, наприклад: «Продовження табл. 1.2».

Бібліографічні описи посилань наводять відповідно до чинних стандартів бібліотечної та видавничої справи.

ДОДАТОК А

Зразок заяви на затвердження теми та керівника

Ректорці Київської державної академії
декоративно-прикладного мистецтва та дизайну
імені Михайла Бойчука

_____ (ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

здобувача(ки) _____ групи _____ курсу
(шифр групи)

Спеціальності 023 «Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація»
Факультету Декоративно-прикладного мистецтва

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

тел. _____

ЗАЯВА

Прошу затвердити мені тему кваліфікаційної роботи другого (магістерського)
рівня вищої освіти

_____ (назва теми кваліфікаційної роботи)

Прошу призначити:
наукового керівника кваліфікаційної роботи

_____ (науковий ступінь, вчене звання, посада та місце роботи)

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

керівника кваліфікаційної роботи:

_____ (науковий ступінь, вчене звання, посада та місце роботи)

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

« _____ » _____ 20 ____ р. _____
(підпис)

ПОГОДЖЕНО

Декан факультету декоративно-прикладного мистецтва

(підпис)

(прізвище, ініціали)

« ____ » _____ 20 ____ р.

Завідувач кафедри художньої кераміки, декоративної скульптури,
дерева і металу

(підпис)

(прізвище, ініціали)

« ____ » _____ 20 ____ р.

Науковий керівник кваліфікаційної роботи

(підпис)

(прізвище, ініціали)

« ____ » _____ 20 ____ р.

Керівник кваліфікаційної роботи

(підпис)

(прізвище, ініціали)

« ____ » _____ 20 ____ р.

ДОДАТОК Б
Зразок завдання на кваліфікаційну роботу

Київська державна академія декоративно-прикладного мистецтва і
дизайну імені Михайла Бойчука

Факультет декоративно-прикладного мистецтва

УХВАЛЕНО

Протокол засідання кафедри

№ _____

(підпис)

(прізвище, ініціали)

« ___ » _____ 20 __ р

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

здобувачці Ханановій Наталії Фідаілівні

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Спеціальність 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»

Форма навчання денна

Тема кваліфікаційної роботи: «Інтерактивні художні об'єкти в кераміці: створення та практика експонування».

Дослідницька частина та її розділи: АНОТАЦІЯ. ВСТУП. РОЗДІЛ 1. Генезис і розвиток інтерактивного мистецтва та його приклади в сучасній художній кераміці. РОЗДІЛ 2. Музейні практики створення тактильних та інтерактивних експозицій. РОЗДІЛ 3. Проектування та виконання інтерактивної керамічної композиції. ВИСНОВКИ. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ. ДОДАТКИ.

Макетна частина (робота в матеріалі) (розмір, матеріал, техніка виконання): Модульна композиція (з 60 модулів, кожний 17,5*6 см, висота – від 2,6 до 8,6 см), шамот, ангоби, оксиди, пігменти, поливи, ліплення з пластів та набиванням у гіпсові форми.

Презентаційна частина: Демонстраційна графіка розміром формату А1, виконана засобами комп'ютерного проектування, презентація (PowerPoint Presentation) для захисту кваліфікаційного проєкту.

Додатки: Ілюстративні матеріали, фото етапів виконання роботи в матеріалі.

Термін виконання дослідницької частини _____

Термін виконання роботи в матеріалі _____

Термін подання роботи до захисту _____

Дата видачі завдання _____

Науковий керівник: доцент, кандидат мистецтвознавства Хижинський В.В.

Керівник: доцент, кандидат мистецтвознавства Хижинський В. В.

Завдання прийняла до виконання здобувачка « ___ » _____ 20__ р.

Термін захисту кваліфікаційної роботи « ___ » _____ 20__ р.

ДОДАТОК В

Зразок авантитулу і титулу кваліфікаційної роботи

Факультет ДПМ. Оцінка ЕК _____
(вказати цифрою та прописом)

Протокол засідання ЕК « ___ » _____ 202. р. № ___

Секретар ЕК _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

другого (магістерського) рівня вищої освіти

за спеціальністю 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація»на тему: «Інтерактивні художні об'єкти в кераміці: створення та
практика експонування»

Склад роботи:

- робота в матеріалі _____
- демонстраційна графіка _____
- пояснювальна записка на _____ сторінках

Здобувачка _____ Хананова Н.Ф.

Науковий керівник _____ Хижинський В.В.

Керівник _____ Хижинський В.В.

Рецензент _____ Кондратюк А.Ю.

Міністерство культури та інформаційної політики України
Київська державна академія декоративно-прикладного мистецтва
і дизайну імені Михайла Бойчука

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до кваліфікаційної роботи
другого (магістерського) рівня вищої освіти

за спеціальністю 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво,
реставрація»

на тему: **«Інтерактивні художні об'єкти в кераміці: створення та
практика експонування»**

Здобувачка Хананова Наталія Фідаїлівна

Допущена до захисту кваліфікаційної роботи

Протокол засідання кафедри

«___» _____ 2023 р. № _____

Завідувач кафедри художньої кераміки,

декоративної скульптури, дерева і металу _____ Хижинський В.В.

ДОДАТОК Г
Зразок анотації кваліфікаційної роботи

АНОТАЦІЯ

Дослідження зосереджено на вивченні інтерактивних керамічних художніх об'єктів, їх створення та практик експонування. Також суттєва частина роботи присвячена розгляду ширшого контексту сучасного інтерактивного мистецтва.

Актуальність зумовлена недостатньою кількістю в Україні досліджень з цієї теми загалом, і стосовно художньої кераміки зокрема.

У першому розділі проаналізовано виникнення та розвиток інтерактивного мистецтва, а також розглянуто найбільш показові та вдалі приклади використання принципу інтерактивності в керамічному мистецтві. Другий розділ присвячено дослідженню музейних практик створення тактильних та інтерактивних експозицій. Остання частина роботи висвітлює ідею та концептуальні засади спроектованої інтерактивної керамічної композиції, а також технологічний процес її виготовлення.

Метою дослідження була розробка ідеї, обґрунтування концепції та створення в кераміці інтерактивної художньої композиції, з наступним втіленням експозиції в музейному середовищі. Результати наукової роботи можна використовувати для подальших досліджень теми інтерактивної художньої кераміки.

Ключові слова: інтерактивне мистецтво, художня кераміка, інтерактивна кераміка, інтерактивні музейні експозиції, модульність в мистецтві, геометрична орнаментика.

SUMMERY

The research focuses on the study of interactive ceramic art objects, their creation and exhibiting practices. A significant part of the thesis is also dedicated to reviewing a broader context of contemporary interactive art.

The topic is of current interest as it is not much researched in Ukraine – in general, and especially in the field of ceramic art.

In the first section the analysis of the emergence and development of interactive art, as well as a lot of illustrative relevant examples of applying interactivity in ceramics are to be found. The second section is devoted to the museum practices of creating tactile and interactive exhibitions. The last part of the thesis covers the idea and conceptual foundations of the designed interactive ceramic composition, as well as its technological process.

The aim of the study was to develop an idea, substantiate its concept and create an interactive ceramic art composition, with later bringing it to a museum exhibition space. The results of the thesis can be used for further research on the topic of interactive ceramic art.

Keywords: interactive art, ceramic art, interactive ceramics, interactive museum expositions, modular art, geometric ornamentation.

ДОДАТОК Д

Зразок плану кваліфікаційної роботи

ЗМІСТ

ВСТУП	9
РОЗДІЛ 1. Генезис і розвиток інтерактивного мистецтва та його приклади в сучасній художній кераміці	13
1.1 Розгляд джерельної бази наукового дослідження	13
1.2 Поява та розвиток інтерактивного мистецтва	15
1.3 Інтерактивні керамічні художні твори: світовий досвід	21
1.4 Приклади інтерактивної художньої кераміки в творчості сучасних українських митців	28
Висновки до розділу 1	32
РОЗДІЛ 2. Музейні практики створення тактильних та інтерактивних експозицій	35
2.1 Історія та сучасний досвід використання тактильних експозицій в музеях	35
2.2 Залучення до взаємодії відвідувачів музеїв через створення інтерактивного середовища	39
Висновки до розділу 2	44
РОЗДІЛ 3. Проектування та виконання інтерактивної керамічної композиції	46
3.1 Ідея та концепція роботи	46
3.2 Геометричні орнаменти килимарства Західної України як джерело ідей для створення композиції	48
3.3 Використання модульного підходу в створенні керамічної композиції	57
3.4 Технологія виготовлення твору	63
Висновки до розділу 3	70
ВИСНОВКИ	71
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	73
ДОДАТКИ	79

ДОДАТОК Е

Зразок виконання демонстраційної графіки та роботи в матеріалі та оформлення додатків

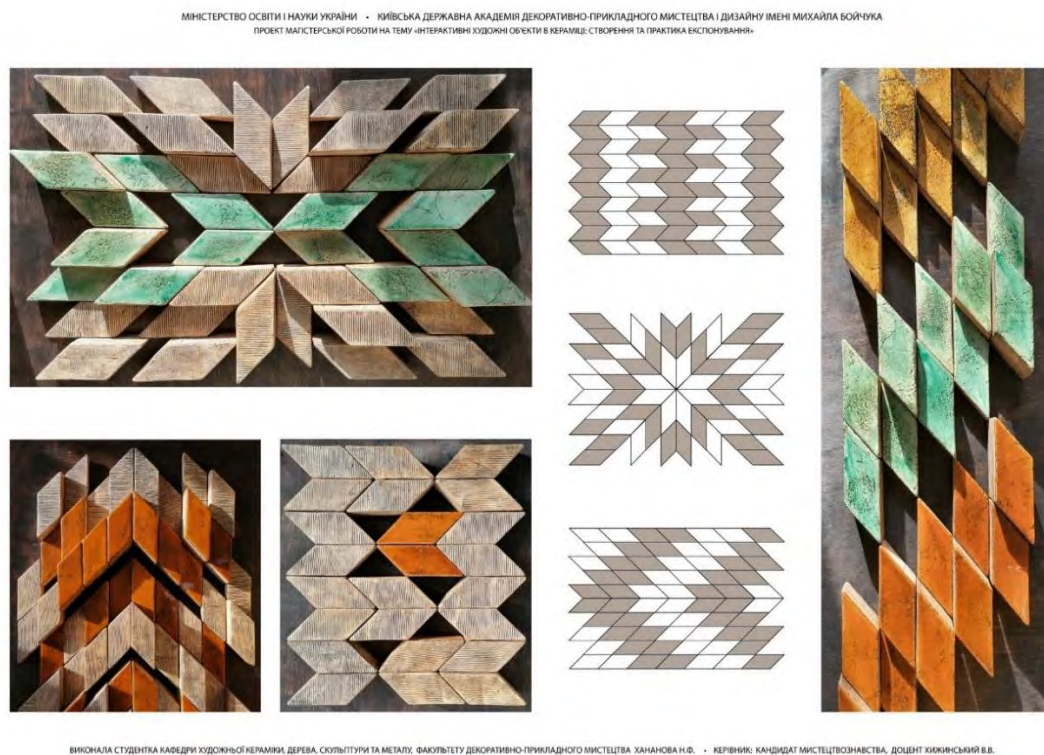

Рис. Е.1. Н. Хананова. Демонстраційна графіка кваліфікаційної роботи

Рис. Е.2. Н. Хананова. Робота в матеріалі